GAZETA LWOWSKA

We Srodę **Nro. 47.** 23. Kwietnia 1823.

Wiadomości kraiowe.

Uwiadomienia
C. K. Rządu kraiowego.

I. Nayiaśnieyszy Pan naywyższą uchwałą z d. 19. Stycznia r. b. i stosównie do przepisów Patentu z d. 8. Grudnia 1820 raczył Franciszkowi Aloizemu Bernardowi, mieyskiemu mydlarzowi, w Wiedniu na Schottenfeldzie Nro. 462. mieszkaiącemu, nadadź przywiley 4letni na wynalazek »tablic planów budowniczych podług miary kwadrowanych, pomocą których 1) rysunek planu budowniczego, więcéy iak o półczasu prędzéy ukończony bydź może; 2) mniéy biegły budowniczy naywiększe budowy gmachów, zakłady ogrodów i t. p. łatwo bez pomyłek i zupełnie podług woli plan układaiącego wykonać może; 3) wykaz kosztów przy obliczeniu materyiałów budowniczych, bez pomocy skali prędko i niezawodnie okaże się; i 4) w ogólności skale do rysowania planów staią się niepotrzebne, ponieważ nayakuratnieysza skala znayduie się już na owych tablicach budowniczych planów.«

Kurs Wiédeński z dnia 12go Kwietnia: Obligacyie długu Stanu 5 procentowe w M. K. 79 1/2. — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1820 za 100 ZR. M. K. —. — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1821 za 100 ZR. M. K. — —. — Certyfikaty na pożycz. z r. 1821 za 100 M K. 99 1/2. Kurs na Augszburg za 100 Kur. 100 1/4 Br. Uso.— Moneta konwencyyna za 100, 249 7/8. — Akcyie bankowe, iedna po 876 ZR. M. K.

Wiadomości zagraniczne.

Brazyliia i Portugaliia.

Gazeta z Rio-de-Janeiro z d. 10. Stycznia zawiéra wyrok tyczący się listów korsarskich maiących bydź wydanemi przeciwko Portugalii. Tak cudzoziemcy iak i Brazylianie żądaiący podobnych listów umocowani są tym wyrokiem okręty lub maiątki Portugalczyków palić, topić albo niszczyć. Dla ulżenia uzbraiaiącym statki przeznaczone w tym zamiarze, pozwala się posiadaiącym listy podobne, zakupywać w zbroiowni potzebny zapas prochu; daie się im kredyt na rok cały, co większa, przy końcu terminu może im bydź cała zapłata darowaną, ieżeli dowiodą, że proch ten zpotrzebowali w utarczkach przeciw Portugalczykom.

Na mocy innego wyroku pozwolono iest Brazyliyskim Konzulom za granicą, rozdawać podobne listy, a w przypadku zabrania zdobyczy maią ci Konzulowie na tém samém mieyscu zwołać Radę złożoną z Konzula i ze czterech osób, dla postanowienia co czynić z taką zdobyczą.

Ameryka Hiszpańska.

Północno-Amerykańskie Gazety donoszą, że Jenerał Hiszpański Morales, będący przez czas długi postrachem Kolumbiyczyków, opasany został nakoniec zupełnie woyskiem Jenerała Paez i Montilla. W Peru wziął się znowu d. 22. Sierpnia Jenerał S. Martin do steru Rządu. Dla ułożenia Konstytucyi miano zwołać Seym powszechny.

Hiszpaniia.

Stany zamkną posiedzenia swoie, skoro Król Jmć znaydować się będzie w Occanie, a d. 16. Kwietnia znowu ie w Sewilli zagaią. — Wszystkie dzieła sztuki i kosztowne sprzęty z Królewskiego pałacu z Madrytu, iakoteż z zamków Escurialu, St. Ildefonso i Aranjuez są popakowane i maią bydź odesłane do Sewilli.

Z okolicy Puycerdy donosi Dziennik rozpraw: »Dnia 14. Marca przybyło do Urgelu 114 mułów z amunicyią, a 17. i 18. miały przybyć ieszcze większe dostawy żywności. Józef Bosomo stał d. 12. w Baga; prawie codzień miewał utarczki z załogą Bergi.«

Z Perpignan donosi list pisany pod d. 20. Marca: »Jenerał Porucznik zgromadził między tém miastem i Kanetem (na morzu) 8 batalionów piechoty, 2 pułki strzelców i 1 kompaniią lekkiéy artyleryi z dwóma bateryiami; zostaną na tém stanowisku dopóki ich Xiążę Angouleme przeglądać nie będzie, co d. 25. nastąpi. Francuzki Konzul z Barcelony Wice-Hrabia Gasville opuścił to miasto z rodziną swoią i z wielu mieszkaiącemi tam Francuzami, a d. 16. przybył do Perpignan.

)(

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Gazety Paryzkie z d. 30. Marca zawieraią następuiący w Gońcu Angielskim z d. 25. Marca przedrukowany list do redakcyi teyże gazety pisany:

Londyn dnia 23. Marca 1823.

Mowę P. Chateaubrianda roztrząsały wszystkie stronnictwa i wiedły spór o treściwość iey zasad. Zdarzenia od dni kilku następuiące po sobie, utwierdziły i wzmocniły szczęśliwym sposobem zasady szlachetnego Para. Następuiące mieysce w mowie tey było szczególniey przedmiotem złośliwych uwag. »Jeżeli zaś wszyscy »rewolucyioniści Europy zgodnie wołaią po»koiu, czuią oni bez wątpienia, że niebezpie»czeństwo zagraża im w Hiszpanii; obawiaią »się, ażeby z ostatniego swoiego schronienia »wygnani nie byli: Ludzie ci tak mocno trwo»żący się nieszczęściami, któremi nas woyna o»barczy, bardziey naszych zwycięstw, niżeli na»szey klęski się boią.«

Jedynie osoby, którym czynności Włoskich i Francuzkich węglarzy zupełnie są wiadome, mogą poznać prawdę i ważność tego mieysca. Lecz słuszna iest rzecz, ażeby Angliia obiaśnioną była o prawdziwém położeniu tego, to iest: że wszyscy z Włoch i z Francyi z powodu zdrady Stanu wygnani i wszyscy Francuzcy nieukontentowani, albo w teraźnieyszym czasie znaydnią się w Hiszpanii, albo iuż są w drodzę do tey rewolucyyney ziemi. Jenerał Lallemand ma być ich naczelnikiem i z tego powodu opuścił Zjednoczone Stany i przed kilku dniami z Pułkownikiem Duvergier i z P. Felixem Cossin z Nantes, odpłynął z iednego Angielskiego portu do Lizbony dla umowienia się z Rządem Portugalskim względem swoich planów, a potem ma się udać do Wittoryi, które to miasto obrane iest za główną siedzibę wszystkich wygnanych rokoszanów i gdzie go Quiroga oczekuie. Jeżeli zachodziłaby ieszcze względem ich zamiarów iaka wątpliwość, niech nam przeciwnicy Bourbenów przynaymniéy następuiące obiaśnią zdarzenia:

»Dnia 11. Marca odpłynął bryg Fanny z niżey wyrażonemi osobami z Gravesendu do Korunny. Dziesięć z tych osób skazały sądy Francuzkie na śmierć za zdradę Stanu. Miały z sobą znaczną ilość trzeykolorowych kokard i choragwi.«

»Możnasz mieć dowód widoczniejszy sprawdzaiący twierdzenia P. Chateaubrianda, że iest zamiarem tych rokoszanów sprowadzić do nas sztandar rewolucyi ze szczytów Pireneyskich a z nim nową uzurpacyią? Czyliż nie są nam wiadome życzenia, spiski i imiona tych ludzi, którzy uszli przed mściwém ramieniem praw, i zagrażaią nam powrótem do Francyi w mundurach walecznych mężów, które sobą znieważaią.«

Następuiące są imiona osób odpływaiących na pokładzie Fanny: Jean Cauchois, Pułkownik w Poitier na śmierć skazany, Platon, Valleé, Jasques-Mathieu, Charles Condett, Tessier de la Motte, A. B. Quinotte, Julien Beaujeux, Charles Klike, F. J. Degorge, J. M. Quinotte, Emile Meynie, A. Quinette de Vochemont, J. O. H. Barthelemy, H. Claudet, N. Hennequin, F. Chauvet, Porucznik, F. Consçain, Ch. Monier, J. Poulans, Girolamo, Rusco, Giovanni, Trombetta, F. Pergami, Luigi Grigi, Jose Sismonde.

Być może, iż imiona w tym spisie nie są poprawnie podane, ponieważ niektóre z tych osób od Władz Niderlandzkich, Angielskich i Hiszpańskich żądały pod obcemi imionami paszportów i otrzymały ie: »Lecz żyie »iedna osoba, która gdy zechce, może nam o»znaymić prawdziwe imiona tych bohaterów i »iest nam wstanie powiedzić, kto dał im pie»niądze potrzebne do ich podróży.« Potrzebuiemyż większych dowodów o rewolucyynych zamiarach Kortezów? a Angliia która osadziła Ludwika XVIII. na tronie Francyi, mogłażby się tak dalece poniżyć i wspierać Rząd anarchiczny wystawniący w Hiszpanii Królestwo na powszechną hańbę, mogłażby Francuzkiey Monarchii zadawać cios śmiertelny? Nie, nie, możemy to śmiało zapewnić, że nie!«

Francyia.

Gazeta »Gwiazda« opowiada, że Pułkownik Fabvier wydał odezwę do Francuzów, która może bydź uważaną za drugą część Manifestu Cugneta de Montarlet, lecz iest skromnieysza i nie wspomina o Rządzie, iaki chcianoby Francuzkiemu Ludowi narzucić, ale tylko o tém, ażeby nadał sobie prawdziwie liberalne instytucyie i ażeby go uwolniono od przytomności Bourbonów.

Monitor zapowiada, że Xiężna Angouléme wyiedzie d. 2. Kwietnia do Bordeaux. Towarzyszyć iey będą: Xiężna Damas, Wice-Hrabina d' Agoult, Margrabina de Biron, Margrabina de Vibray i Wice-Hrabina d'Agoult.

Wszystkie Gazety Paryskie z d. 2. Kwietnia (wyiąwszy Monitora) donoszą, że w przeciągu dnia tego miał bydź przełożony Izbie De-

putowanych wniosek do prawa tyczący się urządzenia posiłkowego oddziału. Gazeta »Gwiazda« dodaie do tego, że nie zadługo wyydzie odezwa Xiążęcia Angoulême iako Jenerała Naczelnika woyska Pireneyskiego.

Monitor zawiera z Bordeaux z d. 26. Marca, co następuie: »Przybył tu przedwczoray Jenerał Porucznik Baron d'Almeyres, który obiął mieysce Jenerała Porucznika Hrabiego d'Antichamp w dowodzeniu iedynastéy woyskowéy dywizyi. Król Hiszpański i Królewska rodzina odprowadzeni zostali dnia 20. Marca do Sewilli z Madrytu, dokąd już się udała iedna część Rządowych członków. Odiazd ten napełnił trwogą mieszkańców Stolicy; lecz Ministeryium poczyniło potrzebne środki, dla uczynienia wszelkiego oporu bezowocnym.« — Doniesiono już było, że iedną kompaniia granadyierów Hiszpańskich przeszła na stronę Roialistów. Wiadomość ta potwierdzoną została zupełnie listem pisanym z St. Jean-Pied-de-Port d. 19. Marca: »Przybyła tu wczoray piękna kompaniia granadyierów z pułku Infanta Don Carlos. Składa się z 2 Oficerów, 96 szeregowych i 3 doboszów i opuściła Zadarę, gdzie stała załogą, dla wyrwania się z tyranii Konstytucyynéy, która Hiszpaniią uciska. Kapitan Seyarra, dowodzący nią, zapewnia, że cały pułk gotów iest przeyść na stronę Roialstów, iak tylko okoliczności pozwolą. Kompaniia ta służyć będzie w drugim batalionie Królewskiey gwardyi, ponieważ woysko Roialistyczne Nawarry ma już pierwszy batalion.« — Jenerał O'Donnel oddał dzisiay rano odwiedziny w towarzystwie wszystkich pod nim będących Oficerów Szefom załogi tego miasta. Francuzki sztab główny, który iest nader liczny i świetny, powitał wczoray Jenerała O'Donnel. Między Oficerami obu Narodów panuie naywiększa iedność i nayzupełnieysza harmoniia. Woysko Hiszpańskie Nawarry bywa naygorliwiey urządzane i wszystko zapowiada, że wkrótce wyruszy do boiu. Jenerałowie dowodzący niem oczekuią tylko rozkazów Xiążęcia Angoulême, by rozpocząc czynności swoie; ponieważ Xiążę Naczelnik sam kierować będzie poruszeniami Roialistów na półwyspie, dla wykorzenienia zarodu niezgody, która podstęp i złość między nimi rozsiewać zaczęły.

Odbywaią się obrady Izby Parów względem proiektu do prawa przywołuiącego żołnierzy, którzy od d. 31. Grudnia r. z. czas swóy wysłużywszy, otrzymali uwolnienie.

D. 22. Marca w Izbie Deputowanych P. Bourienne zdał imieniem Kommissyi sprawę o budżecie wydatków kraiowych. Pierwszy to iest budżet, (rzekł mówca), który ogranicza się na samych urządzeniach Skarbowych. Podobnież się dzieie w Anglii, aby Izba Niższa do uchwał pieniężnych nie łączyła innych warunków. Budżet na rok 1824 wynosi 896 miliionów 195,656 franków; a tegoroczny 999 miliionów 838,444. Nie mała to iest wprawdzie iłość, lecz temu winna rewolucyia. Duchowieństwo, sądownictwo i zakłady dobroczynności, pozbawione dawnieyszych swoich dochodów, muszą bydź utrzymywane z podatków. Nadto rewolucyia znacznie powiększyła liczbę urzędników administracyynych, których z czasem dopiero zmnieyszyć można. Wyzuła nas z osad, a te, które się nam ieszcze pozostały, kosztuią 6 miliionów. Słowem, zaległości z czasów rewolucyi powiększyły dług kraiowy o 132 miliionów wieczystéy prowizyi, niż był w roku 1813, a o 100 miliionów, niż był roku 1788. Ministerstwo Sprawiedliwości żąda na rok 1824 kredytu 18,445,459 franków, a zatém 93,714 fr. więcey, niż roku 1823, a to z powodu powiększonéy płacy urzędnikom. Od roku 1793 do 3. Stycznia 1815 drukarnia Królewska, będąca pod dozorem Wydziału Sprawiedliwości, zostawała na koszcie kraiowym i od roku 1809 do 1814 przyniosła zysku milion 400,000 franków. Od d. 1. Stycznia 1815 do 1. Stycznia 1820 Dyrektor iéy, P. Duperron miał na rok korzyści przeszło 250,000 fran. — Żądany kredyt dla Ministra Interessów Zagranicznych wynosi 7,815,000 franków, a zatém 25,000 fr. mniéy, niż w r. 1823. Byłoby może korzystném urządzeniem dla Posła naszego przy Dworze zagranicznym, aby Rząd posiadał własny dom z sprzętami. — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych żąda 115 miliionów na r. 1824. — Żądanie 2 miliionów 775,000 na publiczne szkoły, zadziwia Kommissyią. Zbyteczna ta hoyność, rodzi tylko nienasyconą ambicyią i obdarza społeczność mnóstwem półmędrków, którzy potém domagaią się urzędów i płacy, a są lichemi pismakami. — Ministerstwo Woyny żąda 4,509,000 fr. dodatku do 189,940,000 fran. Kommissyia iest przeciwną dodatkowi i rozkład zmnieyszenia oddaie do woli Ministra. — W szczęśliwych okolicznościach chętnieby uchwalono na Ministerstwo Morskie 3 miliionów więcéy nad 63 miliiony franków, ale nie teraz. — Ogólny wydatek Ministerstwa Skarbu wynosi 98,305,200 franków. Przebicie pieniędzy byłoby pożądaném, mianowicie dawnych miedzianych pieniędzy. Podług zdania Kommissyi,

budżet na rok 1824 wypada zmnieyszyć z 903 milionów 770,014 franków, na 896 milionów 28,659 — Pan Pianelli - Lavalette zdaiąc sprawę o dochodach, oświadczył, iż wtenczas tylko, gdyby następuiąca woyna dłużéy, niż rok trwała, zmnieyszyłyby się niestałe dochody. W reszcie dochody wynoszą 909 milionów 943,536 franków, a przewyższaią wydatek ilością 13,914,977 franków.

Dnia 25. z. m. w Izbie Parów przyięto proiekt do prawa względem oddania wyspy Perrache miastu Lugdunowi. Zdał potém Hrabia Portalis sprawę o wniosku Hrabiego Ferrand względem klasztorów zakonnic. Obrady w téy mierze odłożono do dalszego czasu.

W ciągu obrad względem 100 milionów nadzwyczaynego kredytu, Margrabia Marbois wynurzył nadzieię, iż Xiążę Angoulême, naczelny Wódz woyska, nad brzegami rzeki Bidassoa ofiarować będzie pokóy Hiszpanii. — Baron Montalambert oświadczył, iż się brzydzi zasadą, na któréy Konstytucyia Hiszpańska polega, a przy któréy porządek, stałość, prawość i Monarchiia, istnieć nie mogą. Hiszpaniia (rzekł) chce wyzuć Francyią z politycznego iéy wpływu do półwyspu, iaki miała od czasu traktatu Utrechtskiego, który Koronę Hiszpańską zapewnił Bourbonowi. — Wice - Hrabia Digeon, teraz tymczasowy Minister Woyny, popieraiąc proiekt powiedział, iż 6 lat bawiąc w Hiszpanii, poznał charakter Narodu tego, a zwłaszcza naczelników przemagaiącego stronnictwa, tak dalece, iż nie zdziwił się słysząc Krola mówiącego, że wszystkie środki otrzymania pokoiu były nadaremne.

Na posiedzeniu Izby Deputowanych d. 24. z. m. P. André d'Aubiers zdał sprawę o różnych petycyiach. W iedney z nich proszono o zniesienie lub przynaymniéy ograniczenie przymusu osobistego dłużników. Mimo wniosku Kommissyi, aby prośba ta była złożona w biórze Izby, odrzucono ią większością kresek i do porządku dziennego przystąpiono. Zdał potém P. Ricard sprawę o proiekcie do prawa względem zamiany rozmaitych dóbr koronnych za prywatne i narodowe. Przystąpiono nakoniec do obrad względem proiektu o puszczenie niektórych dóbr Koronnych w wieczystą dzierżawę i gdy się nikt nie zapisał, coby chciał mówić przeciwko proiektowi, przeczytano artykuły iego i większością 234 kresek przeciwko 10 przyięto.

Włochy.

W Dzienniku Królestwa Oboiey Sycylii (*Giornale del Regno delle due Sicilie*) czytamy, co następuie, z Neapolu dnia 20. Marca:

»Dnia wczorayszego odeszła ostatnia kolumna woyska Austryiackiego z 17,000 ludzi złożona, przezco 52 tysięczne C. K. woysko znayduiące się w Król. Państwach w skutku zawartéy umowy pomnieyszone zostało.«

»Nieporównana karność woyska tego, piękne połączenie woiennego ducha z przyiacielskiém postępowaniem, usłużna gorliwość, ile razy iego pomocy wzywano, ażeby broniło powszechnéy spokoyności i pokoiu, zawsze iednakowy porządek i iednakowe obeyście się woyska tego przy wszelkich okolicznościach ziednało mu powszechny szacunek w takim stopniu, że przy wychodzie z kraiu towarzyszyły mu nayprzyiaźnieysze życzenia, chociaż nawet często leże swoie zmieniało.«

»Od mieszkańców mieysc opuszczonych odprowadzane było aż na granice ich obwodów. Dawali oni przeto poznać swoim rzetelnym i walecznym przyiaciołom ieszcze przy ostatniém rozstaniu się wszelkie mogące bydź tylko pomyślane znaki powszechnéy wdzięczności.«

»Dowodzący Oficerowie wszelkich stopni, wszędzie, gdzie tylko ze swoiém woyskiem postawieni byli, a osobliwie u owych kraiowców maiących sposobność bliżéy ich poznania, zostawili trwałe wspomnienie owych przymiotów, których na nich zapoznać nie możemy, a które w równym stopniu szanuiemy u tych, co ieszcze dłużéy między nami zostawać będą.«

Królestwo Polskie.

— *Z Warszawy d. 11. Kwietnia.* —

JO. Xiążę Antoni Radziwiłł, Namiestnik N. Króla Pruskiego w Wielkiém Xięstwie Poznańskiém, przybył dnia onegdayszego do tuteyszéy Stolicy.

Od dnia 1. Stycznia 1816 roku do dnia ostatniego Marca r. b. mennica Warszawska wybiła pieniędzy w złocie, monecie srebrnéy grubéy i zdawkowéy, oraz miedzianéy, w ogólności za 53,198,190 Złotych groszy 15. Od rozpoczęcia zaś mennicy w końcu 1810 roku do ostatniego Marca r. b., wybito tamże pieniędzy w złocie, śrebrze i miedzi za Złotych 82 miliony 828,262 gr. 5.

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.